

ДНІПРОВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КОНСОЛІДОВАНИЙ РЕЙТИНГ ЗВО 2020

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара у Центральному регіоні посів перше місце серед ЗВО, підпорядкованих МОНУ, поступивши лише Дніпропетровській медичній академії МОЗУ.

Загалом, 2020 року консолідований рейтинг охопив 241 заклад вищої освіти країни, що здійснюють підготовку бакалаврів та магістрів. Для оцінювання закладів вищої освіти укладачі послуговувалися авторитетними серед експертів світовими і національними рейтингами: «Топ-200 Україна», Scopus та «Бал ЗНО на контракт», кожен з яких враховує різні критерії. Саме завдяки показнику «Бал ЗНО на контракт» медичні університети суттєво змінили ранжування в консолідованому рейтингу, адже встановлення мінімального балу на другий і третій предмет ЗВО на рівні 150 балів значно вплинув на загальну оцінку.

Отже, цього року у підсумковій таблиці загальнодержавного рейтингу Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара посідає 13-у сходинку. Із дніпровських ЗВО його випереджає лише Дніпропетровська медична академія МОЗУ (10-а сходинка). Наступними в консолідованому рейтингу серед регіональних університетів є такі: Національний технічний університет «Дніпровська політехніка» – 28-е місце, Придніпровська державна академія будівництва та архітектури – 48-е місце та Український державний хіміко-технологічний університет – 61-е місце.

У топ-10 країн класичних університетів України наш університет упевнено посів сьому сходинку.

За матеріалами сайту «Освіта.ua»

Міністерство освіти і науки ініціювало розробку Стратегії розвитку вищої освіти на 2021-2031 роки. Указ Президента України «Про вдосконалення вищої освіти в Україні» передбачає затвердження Стратегії до 1 листопада 2020 р.

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ: УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ ПОГЛЯД

Ректорат Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара напрацював низку пропозицій, які, у разі втілення на законодавчому та організаційному рівнях, суттєво змінять засади функціонування університетів. Зокрема йдеться про автономію ЗВО, нову модель економічної діяльності університетів, механізми оподаткування нового обладнання для наукової діяльності, розвиток дуальної освіти тощо.

Ректор ДНУ імені Олеся Гончара, член-кореспондент НАНУ Микола Поляков зазначив: «Одним із першочергових заходів на законодавчому рівні ми вважаємо розробку та прийняття Верховною Радою Закону України «Про автономію закладів вищої освіти». Закон має не тільки чітко регламентувати повноваження закладів вищої освіти у сферах їхньої статутної діяльності та розмежовувати права й обов'язки закладів освіти та органів управління, а й визначити межі відповідальності університетів перед державою й суспільством за реалізацію цих повноважень. Сьогодні маємо скоріше декларативні засади автономії без регулювання на рівні нормативно-правових актів».

Також ректор наголосив, що університети сподіваються на заохочення й стимулювання з боку держави підприємств різної форми власності, якщо вони модернізують університетські лабораторії, допомагають ремонтувати навчальні корпуси та аудиторії. Зокрема, це могли б бути податкові пільги на суму капіталовкладень у ЗВО. «Необхідно переглянути й систему оподаткування стосовно закупівлі та ввозу з-за кордону наукового обладнання для ЗВО, адже воно не призначене для отримання прибутку, а буде ви-

користуватися у дослідницькій роботі» – наголосив Микола Вікторович.

Протягом багатьох років не втрачає актуальності й питання скорочення чисельності закладів вищої освіти. Ректор зазначив, що в стратегічних планах уряду має бути нормативний акт Кабінету Міністрів України «Про оптимізацію мережі закладів вищої освіти в Україні». «Державі необхідно передбачити поетапне суттєве скорочення кількості закладів вищої освіти в Україні. Усі пам'ятають часи, коли без чітких обґрунтувань статус університету було надано багатьом освітнім закладам, профільні технічні інститути отримали ліцензії на підготовку фахівців суто університетського профілю.

Така політика призвела до руйнування наукових шкіл із десятилітніми традиціями в університетах, і, як наслідок, пересичення ринку спеціалістами гуманітарних фахів та падіння престижу інженерної освіти. Усі розуміють, наскільки унікальною є освіта із певних спеціальностей, наприклад, у галузі ракетобудування. Але є науковці з цього фаху і освітня підготовка сьогодні здійснюється тільки у нас. Навіть у КПІ імені І. Сікорського визнали, що без наших фахівців їм не вдається повноцінно відродити цей напрям. Тому ми пропонуємо для збереження високо-технологічного потенціалу країни на рівні законодавчих актів закріпити фінансову підтримку як високоосвіченим науковцям, так і молодим викладачам, які бу-

дуть працювати в цих галузях», – зазначив Микола Поляков.

Ідею оптимізації мережі закладів вищої освіти підтримує і перший проректор ДНУ, професор Олег Дробахін: «Необхідно розробити та реалізувати концепцію «регіональних університетів» як певного технологічного ланцюга освітнього процесу, ядрами яких мають стати класичні та політехнічні університети. До їхньої структури мають увійти галузеві заклади вищої освіти, навколо яких формуватимуться освітньо-наукові, наукові та науково-дослідні підрозділи. Такі університети будуть спроможними забезпечити основні запити держави та регіонів. До регіональних класичних університетів, на наше переконання, доцільно включати наукоємні високотехнологічні інженерні спеціальності, наприклад, ракетно-космічної галузі, нанотехнологій тощо, де поєднання фундаментальної науки в сфері фізики, хімії, математичного моделювання та інженерної підготовки дозволить отримувати фахівців високого рівня» – вважає Олег Олександрович. На його переконання, таке об'єднання відповідатиме, по-перше, світовим тенденціям створення та існування потужних освітньо-наукових комплексів; по-друге, сприятиме вдосконаленню системи менеджменту вищої освіти; по-третє, дасть змогу більш ефективно формувати й регулювати обсяги фінансування ЗВО з урахуванням як загальнодержавних, так і регіональних потреб у фахівцях певних галузей.

Стартовим етапом реорганізації менеджменту ЗВО можуть стати регіональні консорціуми університетів. За приклад перший проректор наводить «Дніпровський консорціум університетів», до складу якого увійшли ДНУ імені Олеся Гончара, ДНУЗТ імені академіка В. Лазаряна, НМетАУ та ПДАБА.

Потребує нової редакції й «Порядок працевлаштування випускників закладів вищої освіти, підготовка яких здійснювалась за державним замовленням». «Необхідно чітко визначити принципи надання першого робочого місця випускникам ЗВО та процедуру фінансової відповідальності тих осіб, які навчалися за державні кошти, у випадку їх неявки на призначене місце роботи, передбачити процедуру компенсації державі витрат за навчання особи, яка працевлаштовується у недержавних підприємствах, організаціях, фірмах, можливо, за рахунок відповідних юридичних осіб», – наголошує Олег Дробахін. Також перший проректор акцентує увагу на проблемах впровадження дуальної освіти, яка сьогодні не унормована на законодавчому рівні.

Загалом від Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара напрацьовано більше 40 пропозицій до Стратегії розвитку вищої освіти на 2021-2031 роки, які вже відправлені до Міністерства освіти і науки України.

Алла БАХМЕТЬЄВА,
доцент кафедри масової та міжнародної комунікації

ПРАГНУТИ МАКСИМУМУ

17 іноземних студентів нашого університету урочисто отримали дипломи бакалаврів. Після чотирьох років навчання четверо з них поїдуть на батьківщину працевлаштовуватися, решта залишаться в магістратурі університету.

ІНОЗЕМНІ БАКАЛАВРИ ДНУ: 8 ФАКУЛЬТЕТІВ, 8 СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ, 8 КРАЇН

Особливістю випуску є те, що вперше в ДНУ дипломи бакалавра отримали іноземні студенти, для яких навчання протягом усіх років було організоване англійською мовою. Ці троє студентів із Зімбабве опанували фах «Авіаційна та ракетно-космічна техніка» (докладніше – на стор. 4).

На традиційну церемонію вручення дипломів завітали проректор з науково-педагогічної роботи в сфері міжнародного співробітництва ДНУ, професор Михайло Д'яченко, начальник відділу підготовки фахівців для зарубіжних країн і академічних обмінів Кристина Геті, фахівці відділу підготовки фахівців для зарубіжних країн і академічних обмінів. Кристина Геті звернулася до своїх вихованців: «Сьогодні дуже важливий для всіх день: і для нас – ваших помічників, учителів, наставників, і для вас, оскільки ви робили все, щоб виправдати наші сподівання. Хай цей рік буде для вас найзначнішим. Ми вручаємо вам дипломи, які є результатом вашої кропіткої праці протягом чотирьох років.

Університет завжди готовий буде вас і ваших друзів зустріти знову, а згодом – і ваших дітей. Також сьогодні хочемо висловити настанову на майбутнє: ніколи не забувайте про те, що ви люди, здатні робити добро і простягати руку допомоги іншому».

Михайло Д'яченко відзначив: «Вітаю вас сьогодні вже як колеги, адже відтепер ви фахівці, які можуть обіймати найрізноманітніші посади. Протягом цих років ви перемагали себе і науку – й сьогодні ваші обличчя випромінюють святковий настрій. Запрошуємо всіх вас до подальшого навчання в магістратурі ДНУ. Бажаємо вам успіхів та здійснення заповітних мрій».

Зі слів іноземних бакалаврів, навчання в ДНУ для них було наповнене позитивними враженнями: тут вони не лише збагатилися цінними знаннями, а й знайшли справжніх друзів.

Кукава Торніке з Грузії навчався на факультеті медичних технологій діагностики та реабілітації за спеціальністю «Технології медичної діагностики та лікуван-

Кристина Геті вручає диплом бакалавра Мішель Мучозі Джой із Зімбабве

ня». Юнак зазначив, що завжди хотів навчатися за кордоном, щоб побачити лікування на практиці, оскільки в його країні не дозволяють студентам-медикам бути присутніми на операціях, відвідувати морги тощо. «Мені сподобалися викладачі ДНУ не тільки гарним ставленням до нас, а й тим, що вони мають досвід роботи і дуже освічені, навчили нас тому, чого не знайдеш в Інтернеті. Мені було цікаво тут навчатися». Кукава планує вступати до магістратури ДНУ, а згодом – працю-

вати лікарем-гістологом на батьківщині.

Дженнет Каландарова з Туркменістану опанувала фах англійського філолога на факультеті української й іноземної філології та мистецтвознавства. «У ДНУ навчався мій брат, він і порадив мені приїхати до України за освітою, – розповіла дівчина. – Дізналася під час навчання багато цікавого. Мені сподобалося ваше спокійне, чисте місто, навчалася тут із задоволенням».

Ню Янь із Китаю вивчала укра-

їнську та російську мови на факультеті української й іноземної філології та мистецтвознавства. Зізналася, що такий фах для неї обрали батьки. Планує бути перекладачем або вчителем української чи російської мов на батьківщині.

Каррера Кріольо Джефферсон Сталін з Еквадору знав, що в Україні навчається багато еквадорців, тож і сам вирішив спробувати. «Вивчав у ДНУ біотехнології та біоінженерію. Тепер набиратимуся досвіду, щоб згодом відкрити власний бізнес у цій сфері, – поділився планами на майбутнє Джефферсон. – У Дніпрі, на мою думку, багато природи. А українці – дуже організовані люди».

Наставники відзначили, що всі ці чотири роки нічим не були затьмарені й з такими відповідальними іноземними студентами приємно було працювати. А також запевнили, що університет і надалі всебічно сприятиме професійному зростанню своїх вихованців.

Світлана ФІЛІП,
«ІАА «УНІ-прес»

ІСТОРИЧНІ СТУДІЇ

Досліджувана пам'ятка є мультикомплексним могильником Північного Причорномор'я, який розташований на височині Мамай-гора неподалік від села Велика Знамянка Кам'янсько-Дніпровського району Запорізької області, на березі Каховського водосховища. Тут сфокусувався весь набір відомих у степовому Причорномор'ї археологічних культур – від неоліту до пізнього Середньовіччя. Розкопки в цій місцевості проводяться з 1988 р. Нині археологи працювали на західній та східній ділянках могильника, де виявлені скіфські, половецькі та ногайські поховання та кілька скіфських культурних ям. Важка техніка (бульдозер) значно сприяла підвищенню ефективності досліджень.

Студенти-історики Сергій Сільванович, Валерій Мороз, Гліб Мацьків та Богдан Чиняков працювали під керівництвом кандидата історичних наук, завідувача навчальної архівно-музейно-археологічної лабораторії кафедри істо-

Майбутні історики на Мамай-горі в складі експедиції ЗНУ

рії України Анастасії Струкуленко. Науковці ДНУ долучилися до археологічної експедиції Запорізького національного університету (керівники – доценти Г.М. Тошев та С.І. Андрух). Підтримку та спонсорську допомогу дослідникам надала громадська організація «Асоціація Ноосфера» – надійний партнер нашого університету.

Студенти ДНУ мали чудову можливість безпосередньої участі у розкопках і дослідженні культурного шару, культурних та поховальних пам'яток, вивченні стратиграфії пам'ятки та речового матеріалу, що був знайдений під час розкопок. Юні історики ознайомилися

Наприкінці липня студенти-волонтери другого і третього курсів історичного факультету долучилися до археологічних розкопок на Мамай-горі – пам'ятці національного значення.

АРХЕОЛОГИ ДНУ НА МАМАЙ-ГОРІ

із сучасними методами польових археологічних досліджень і набули практичних навичок роботи в археологічних експедиціях, а саме вести розкопки траншейним способом вручну та за допомогою бульдозера, зачищати бровки та дно траншей, визначати за кольором ґрунту місця, де розташовані могильні чи культурні ями, робити вибірку ґрунту з поховань та розчищати кістяки, здійснювати первинну реставрацію та опис здобутих артефактів. Така робота під час експе-

дицій поглиблює знання з теоретичних питань археологічної науки, зацікавлює й підвищує мотивацію молоді до занять практичною археологією, науковою роботою та навчанням у цілому.

У практично-виховному плані студенти навчилися розбивати польовий табір, організовувати його функціонування та життєзабезпечення, набули досвід життя в польових умовах та налагодження дружніх стосунків усередині відносно ізольованого колективу, самодисципліни, структурування робочого та вільного часу, взаємодопомоги.

Досвід проведення спільних археологічних досліджень сприятиме розвитку співробітництва між археологічними осередками ДНУ, ЗНУ та ГО «Асоціація Ноосфера».

Анастасія СТРУКУЛЕНКО,
канд. іст. наук, завідувач навчальної
архівно-музейно-археологічної лабораторії
кафедри історії України

КОМПЕТЕНТНО

БЕЗКОШТОВНЕ ТЕСТУВАННЯ НА АНТИТІЛА ДО КОРОНАВІРУСУ

У червні-липні цього року в рамках проведення Днів здоров'я в нашому університеті було організовано безкоштовне тестування працівників структурних підрозділів на визначення імунітету та імунної відповіді організму до вірусу SARS-CoV-2, який є причиною виникнення коронавірусної хвороби COVID-19. Безсумнівно, це важлива справа для нашого колективу та кожного співробітника. Ініціювали та провели тестування факультет медичних технологій діагностики та реабілітації (декан – професор Марина Щербиніна), кафедра загальної медицини з курсом фізичної терапії (завідувач – професор Тетяна Шевченко) спільно з профспілковою організацією (голова – доцент Євгеній Сніда).

Про організацію тестування заздалегідь були сповіщені всі факультети та

підрозділи університету, а на офіційному вебсайті ще в червні було розміщено оголошення, також інформацію розміщували на дошках оголошень у навчальних корпусах, гуртожитках, у соціальних мережах. Кожен бажачий співробітник міг записатись на тестування у профспілковій організації. Також активно велася роз'яснювальна робота щодо важливості такого дослідження імунітету.

Загальний запланований обсяг становить 200 безкоштовних тестувань. Наразі проведено тестування 73 працівників. Серед обстежених – здебільшого працівники підрозділів навчального корпусу № 1, які влітку контактували із відвідувачами служб ректорату. Імунна відповідь до вірусу SARS-CoV-2 у всіх обстежених була негативною.

Для проведення імуноаналізу викорис-

товувалась тест-система Elecsys® Anti-SARS-CoV-2, що виявляє антитіла (включаючи IgG) до вірусу SARS-CoV-2 у сироватці крові людини. За допомогою зразка крові тест може сповістити про те, що людина вже мала контакт з вірусом та змогла виробити до нього імунітет. Відомо, що при виявленні набутого імунітету до інфекції, у тому числі і до COVID-19, ймовірність того, що в майбутньому людина буде захищена від повторного зараження тим же вірусом, є вищою.

На вересень 2020 року заплановано проведення ще одного-двох безкоштовних тестувань. Сподіваємось, що до цієї важливої справи долучаться і співробітники, і студенти ДНУ.

Євгеній СНИДА,
голова профспілкової організації,
канд. іст. наук, доцент

Найважливішим надбанням і найбільшим скарбом в житті університету є люди, особистості, що створюють його історію. Однією з таких постатей в історії Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара є Віталій Павлович Моторний – видатний український математик, фундаментальні дослідження якого принесли йому світове визнання і стали основою наукових досліджень багатьох математиків.

Цього року Віталій Павлович Моторний разом з усією математичною спільнотою святкує 80-річчя, і понад 60 років він присвятив нашому університетові.

Ім'я Віталія Павловича Моторного добре відоме світовій науці через його вагомий внесок у розвиток аналізу, теорії функцій, теорії наближень. Професор Моторний досяг значних результатів у таких наукових напрямках, як наближення класів функцій алгебраїчними многочленами з урахуванням положення точки на відріжку, збіжність рядів Фур'є за многочленами Якобі в просторах L_p , оптимальні квадратурні формули на класах функцій, екстремальні властивості сплайн-функцій і попережники класів функцій, наближення періодичних функцій тригонометричними поліномами в середньому. У кожному з цих напрямків В. П. Моторний отримав важливі результати, які дали розв'язок складних задач теорії наближень і сприяли розвитку подальших наукових досліджень. Сьогодні він – фахівець у галузі теорії наближень, лауреат Державної премії України у галузі науки і техніки, премії ім. М.О. Лаврентьєва НАН України, заслужений діяч науки і техніки України, доктор фізико-математичних наук, професор, член-кореспондент НАН України.

Народився Віталій Павлович 28 липня 1940 року в місті Мелітополь у сім'ї військовослужбовця. Ще в школі виявив неабиякі здібності та інтерес до точних наук, розв'язував цікаві й складні задачі, перемагав у шкільних математичних олімпіадах. Проте мріяв стати моряком, як його дід.

Трудовий шлях розпочав рано, слюсарем паровозо-ремонтного заводу у Дніпропетровську. Тоді ж зацікавленість

УЧЕНИЙ ЗІ СВІТОВИМ ІМ'ЯМ

наукою привела юнака до нашого університету, де у 1958 році після успішно складених вступних іспитів він розпочав навчання. Його вразив високий рівень викладання, а серед викладачів, чії лекції сприймалися з особливим захопленням, Віталій Павлович називає Єву Мойсейовну Кілберг і Єфима Федоровича Лещинського. Згодом розпочалися заняття математичного гуртка під керівництвом А. Ф. Тімана, Ю. А. Брудного, Б. Д. Котляра, де і сформувалися, за словами Віталія Павловича, його наукові інтереси. Відтоді з математикою його життя було пов'язане вже назавжди.

Майбутній учений із відзнакою закінчив університет і згодом вступив до аспірантури, у 1967 році успішно захистив кандидатську дисертацію «Наближення функцій алгебраїчними многочленами в просторі L_p ». Молодому науковцю пощастило співпрацювати з такими видатними математиками, фундаторами популярної в ті роки теорії наближень, як Сергій Михайлович Нікольський і Микола Павлович Корнейчук, які щиро ділилися досвідом, знаннями, допомагали порадами.

Після захисту кандидатської Віталій Павлович продовжує активні наукові пошуки і невдовзі (1975) захищає докторську дисертацію «Екстремальні задачі теорії квадратур та наближення функцій».

Ще під час навчання в аспірантурі В. П. Моторний розпочав педагогічну діяльність, до якої талановитого юнака залучив тодішній завідувач кафедри М. П. Корнейчук. Основна частина тру-

дового шляху вченого була пов'язана саме з цією кафедрою: він працював старшим викладачем, доцентом і, зрештою, в 1974 році очолював кафедру на довгі роки – до 2010 року. Сьогодні Віталій Павлович є професором кафедри математичного аналізу і теорії функцій.

З 1977 по 1980 рік В. П. Моторний очолював механіко-математичний факультет. Упродовж багатьох років був головою спеціалізованої ради із захисту кандидатських дисертацій, членом спеціалізованої ради із захисту докторських дисертацій при інституті ПММ НАН України. Понад 25 років є відповідальним редактором збірників наукових робіт з математики Дніпровського університету, а нині – журналу *Researches in Mathematics*, є членом редакційних колегій фахових математичних видань, курує відомий в Україні міжвузівський науковий семінар з теорії функцій.

Також учений багато уваги приділяє роботі з обдарованими школярами: читає лекції під час відбіркових турнірів, бере участь у роботі МАН, керує стажуванням викладачів інших закладів освіти, багато років поспіль очолював журі Обласної олімпіади юних математиків, викладав курси в Дніпропетровському обласному інституті післядипломної освіти.

Його наукові досягнення відображені в понад 150 наукових публікаціях, у тому числі – двох монографіях. Серед його учнів 13 кандидатів наук, двоє захистили докторські дисертації.

Крім високих нагород державного рівня, був відзначений і внесок вченого

ЮВІЛЕЙ

в розвиток математичної освіти в університеті: В. П. Моторний удостоєний звання «Заслужений професор Дніпропетровського університету», нагороджений знаком Міністерства освіти СРСР «За відмінні успіхи в роботі», неодноразово нагороджувався знаком «Відмінник народної освіти», грамотами Міністерства освіти за плідну роботу зі школярами та вчителями області.

Сьогодні Віталій Павлович – це мудрий наставник, людина, до якої ми йдемо за допомогою, знаннями, порадою, від якої очікуємо оцінки наших успіхів. Щиро пишаємось тим, що нам пощастило працювати разом з Віталієм Павловичем – взірцем служіння улюбленій справі науки, навчання і виховання молоді. Бажаємо йому міцного здоров'я, натхнення і нових творчих досягнень.

Наталія ПАРФІНОВИЧ,
завідувач кафедри математичного аналізу
і теорії функцій

26 серпня виповнюється 90 років від дня народження відомого українського воєнного історика, доктора історичних наук, головного наукового співробітника, Заслуженого наукового співробітника ДНУ Івана Сергійовича Стороженка.

ЛІТОПИСЕЦЬ УКРАЇНСЬКОЇ ВОЄННОЇ ЗВИТЯГИ

Народився ювіляр у 1930 р. у Рівні Світловодського району Кіровоградської області. Юність майбутнього історика опалила Друга світова війна. Невипадково він обрав професію захищати рідну землю і після закінчення Київського вищого інженерного радіотехнічного училища військ протиповітряної оборони (1956) двадцять шість років служив в армії. По виході у відставку підполковник-інженер міцно пов'язав професійну долю з нашим університетом. Свій трудовий шлях в університетській спільноті Іван Сергійович починав старшим інженером кафедри надвисоких частот радіофізичного факультету (1976–1980), працював ученим секретарем НДЧ університету (1980–1988). З 1988 р. понад чверть століття працював на історичному факультеті.

Для Івана Сергійовича завжди притаманна велика ініціативність, гостре відчуття нового, глибокі знання, винайтовка працездатності та ширий патріотизм. Ще за часів «перестройки» він стояв біля витоків НДЛ історії При-

дніпровського регіону, був одним із авторів цілої низки наукових і науково-популярних книжок, які розкрили для масового читача цікаві сторінки призабутої тоді історії українського козацтва. Водночас уже на зорі відновленої незалежності України дослідник розпочав глибокі наукові дослідження воєнної історії українського козацтва, чим гідно продовжив традиції, закладені свого часу академіком Д.І. Яворницьким. Наполеглива праця дала відчутні результати. І.С. Стороженко успішно захистив кандидатську дисертацію «Воєнне мистецтво у Визвольній війні українського народу 1648–1654 рр.» (1994), затим видав змістовну монографію «Богдан Хмельницький і воєнне мистецтво у Визвольній війні українського народу середини XVII століття. Кн. 1. Воєнні дії 1648–1652 рр.» (1996). Наприкінці XX – на початку XXI ст. Іван Сергійович продовжив фронтальні дослідження військової історії України козацького періоду, наслідком яких стали монографії: *Zólte Wody – 1648* (Варшава,

1999, у співавторстві з воєнним істориками Польщі), «Богдан Хмельницький і Запорозька Січ кінця XVI – середини XVII століть. Книга 2. Генезис, еволюція та реформування організаційної структури Січі» (2007); успішно захищена на цю ж тему докторська дисертація (2008); результативне виконання низки держбюджетних тем. Усе це дозволило запропонувати оригінальну лицарську гіпотезу утворення Запорозької Січі та гіпотезу походження й еволюції етнічних структур українського козацтва кінця XVI – середини XVII ст. в контексті теорії етногенезу.

І. С. Стороженко – некабінетний учений. Креативний дослідник і популяризатор історичних знань постійно у творчому пошуку, вивчає історію на місцях подій. У 1998 р. він науково обгрунтував необхідність спорудження на схилах балки Княжі Байраки біля с. Жовтоолександрівка пам'ятника до 350-річчя Жовтоводської битви 1648 р., а затим на основі зведення писемних, картографічних, ландшафтних

та археологічних джерел довів справедливості своєї гіпотези щодо справжнього місця Жовтоводської битви, що стало дійсним науковим відкриттям, розкритим у монографії «Битва на Жовтих Водах 29 квітня – 16 травня 1648 року у світлі нових досліджень» (2013). Один із засновників Дніпровського осередку Наукового товариства ім. Шевченка, він неодноразово виступав із цікавими доповідями на сесіях товариства, на інших наукових форумах. Наукові та громадські заслуги І.С. Стороженка, автора 114 наукових та науково-популярних праць, неодноразово здобували високу оцінку. Учений-історик є лауреатом премії ім. Д.І. Яворницького (1990), має нагороди ім. Ярослава Мудрого Академії наук вищої школи України (2001), відзнаки «Василь Сухомлинський» Міністерства освіти і науки України (2009), почесний знак Світловодської міської ради (Кіровоградська область) «За заслуги перед Світловодщиною» (2010), почесне звання «Почесний громадянин міста Ново-московська» (2010). Іван Сергійович – «Заслужений науковий співробітник Дніпропетровського національного університету» (2004), має почесну медаль «За вірну службу ДНУ» (2010).

Сьогодні він на заслуженому відпочинку, але продовжує наукові дослідження. Нещодавно у дніпровському видавництві «Ліра» вийшла у світ чергова монографія вченого з історії Запорозьких Січей. Тож побажаємо шановному літописцю української воєнної звитяги міцного козацького здоров'я, творчого натхнення і довголіття.

Сергій СВІТЛЕНКО, професор, декан історичного факультету

Понад 50 років життя Віктора Федоровича пов'язані з хімічним факультетом ДНУ, куди він прийшов студентом, а далі просувався звичним шляхом – аспірант, асистент, доцент, професор, завідувач кафедри. Наукову діяльність розпочав ще у студентські роки на кафедрі фізичної хімії під керівництвом знаного фахівця в галузі електрохімії, професора Ю. М. Лошкарєва. Працюючи на цій кафедрі, В. Ф. Варгалюк захистив кандидатську, а незабаром – і докторську дисертації, присвячені впливу поверхнево-активних речовин на електроосадження металів. Вивчаючи взаємодії поверхнево-активних комплексотворювачів у практично важливих процесах, зробив істотний внесок у розвиток теорії дії цих речовин на кінетику і механізм електрохімічних реакцій. Результати теоретичних досліджень професор В. Ф. Варгалюк, який є автором понад 400 наукових праць, завжди прагне втілювати у практику. Він розробив, зокрема, високоефективні технології електроосадження металів та електродні матеріали, які широко використовуються у гальванотехніці й гідрометалургії. На багатьох об'єктах встановлені його розробки останнього часу – малогабаритні електрохімічні котли для обігрівання приміщень. Прикладні напрацювання вченого захищені 14 авторськими свідоцтвами та патентами.

Тривалий час В. Ф. Варгалюк очолював науково-дослідну лабораторію електроосадження металів, яка сертифікована Між-

Відомому вченому-електрохіміку, декану хімічного факультету, доктору хімічних наук, професору Віктору Варгалюку 11 вересня виповнюється 70 років. Свій ювілей він зустрічає у розквіті життєвих і творчих сил (звучить, може, банально, та це – факт). Йому вдалося зберегти і вражаючу працездатність, і молодечу енергію, і креативність мислення, а до того додалися добротний професіоналізм, життєва мудрість, вваженість у прийнятті рішень.

У НЕВПИННОМУ РУСІ

народною радою з корозії серед провідних антикорозійних наукових лабораторій світу. Як провідний фахівець із електрохімії та захисту металів він входить до складу двох спеціалізованих рад із захисту дисертацій, є членом міжвідомчої науково-технічної ради з проблем корозії при Президії НАН України, членом редколегії кількох авторитетних наукових журналів. Визнанням досягнень Віктора Федоровича стало присвоєння йому звання «Заслужений діяч науки і техніки України».

Понад 40 років налічує його педагогічний стаж. За цей період Віктор Федорович розробив та впровадив в освітній процес більше 20 різнопланових загальних і спеціальних курсів майже з усіх розділів хімії. Зазначимо, що оскільки різнобічність є однією із його визначальних рис, Віктор Федорович намагається прищепити своїм численним учням, 12 з яких успішно захистили кандидатські дисертації, такі цін-

ні якості, як цілеспрямованість, ініціативність, здатність до самостійного творчого пошуку, які притаманні й йому самому.

Креативний підхід відчувається і в його наукових дослідженнях, і у винахідницькій діяльності, і в монографіях та навчальних посібниках, і в спілкуванні з читателями та школярами. Близько 20 років він незмінно очолює журі обласної олімпіади юних хіміків, є членом журі Всеукраїнської хімічної олімпіади, складає оригінальні завдання для них. За часів його деканства на факультеті з'явилися нові, популярні серед студентів спеціалізації та спеціальності, наприклад, харчові технології. Заслуги Віктора Федоровича на освітянській ниві відзначені обранням його академіком Академії наук вищої школи, нагородженням почесними званнями «Відмінник освіти України», «За вірну службу ДНУ», грамотою Верховної Ради України тощо.

В. Ф. Варгалюк серед тих, хто здатний вдало поєднувати науко-

ву, педагогічну й організаційну діяльність. У 1996 р. його обрали деканом хімічного факультету. Цю відповідальну посаду він займає вже майже чверть століття, вмів правити хімфаківським кораблем, оминаючи рифи та мілини. Завдяки його такту, вваженості та вродженому почуттю справедливості на факультеті панує доброзичлива атмосфера довіри та взаємоповаги між студентами й викладачами. Однією з найважливіших рис Віктора Федоровича як адміністратора є здатність чути та враховувати думку кожного члена колективу, навіть якщо вона не збігається з його власною. Декан вміє оперативно й адекватно реагувати на виклики часу та знаходити найоптимальніший шлях розвитку факультету. Рішення, які він приймає, завжди спираються на глибоку повагу до кожного студента як творчої особистості. Саме тому Віктора Федоровича щиро поважають та люблять як студенти, так і викладачі факультету

(фраза схожа на штамп, та, знову ж таки, – факт!).

Хімічний факультет традиційно відзначається діловим і водночас дружнім кліматом взаємин між співробітниками, викладачами та студентами. За часів деканства В.Ф. Варгалюка цей клімат співпраці став своєрідною візитівкою хімфаку. Декан намагається не обмежувати факультетське життя лише офіційними стосунками, а прагне «зблизити» викладачів і студентів, створити тепло, товариську, так би мовити, родинну атмосферу. Можливо, саме тому на традиційних Днях факультету він, людина з прекрасним почуттям гумору, уже четвертий десяток років виводить у якості капітана на сцену Палацу студентів команду КВК викладачів. День хімфаку традиційно збирає випускників минулих років, і кожного разу зі сцени лунають слова вдячності декану та очолюваному ним колективу не лише за фахову підготовку, а й за чуйне ставлення та родинне тепло. Тож не дивно, що студенти у соцмережах називають хімфак сімейним факультетом – *Chemicalfamily*.

Варто вказати на ще одну його рису – мобільність, внутрішню потребу до постійного руху. Життєве кредо, якого він неухильно дотримується, звучить так: «*Vita est vita*» – «Рух – це життя». Хочемо побажати ювіляру здоров'я і творчої наснаги, щонайдовше перебувати у життєдайному стані невпинного руху!

Від колективу факультету Надія СТЕЦЬ, Валерій КОВАЛЕНКО, Світлана КОПТЄВА

Обласне клінічно-лікувальне об'єднання «Фтизіатрія» біляє колеґ із закінченням бакалаврату ДНУ

Знаменно, що саме в 2020 році в ДНУ відбувся 1-й випуск медсестер з вищою освітою (спеціальність 223 «Медсестринство» галузі знань 22 «Охорона здоров'я»). Усі випускники мають

З нагоди 200-річчя від дня народження Флоренс Найтінґейл, яка вважається засновницею сучасної сестринської справи, Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) оголосила 2020 рік Міжнародним роком працівників сестринських і акушерських служб.

РІК МЕДИЧНОЇ СЕСТРИ

місяця роботи. Наша область отримала 113 медсестер із вищою освітою, які зможуть надати якісну медичну допомогу населенню, очолять колективи-команди медсестер, будуть реалізовувати стратегію держави і ВООЗ в галузі охорони здоров'я. Хочеться відзначити

найактивніших випускників – Ольгу Аністрат, Інну Губенко, Юлію Оксенюк, Ольгу Бойко, Інну Кудлай.

Медсестри і акушерки відіграють центральну роль у всіх підрозділах системи охорони здоров'я. Вони підтримують людей у всіх аспектах – починаючи від зміцнення здоров'я і завершу-

ючи лікуванням хронічних захворювань і наданням спеціалізованих послуг.

Часто на одну медсестру в стаціонарі припадає 15-20 пацієнтів. Уявіть собі, що таке поінняти за годину 20-40 крапельниць, зробити стільки ж внутрішньом'язових уколів. Спілкування лікаря і пацієнта в лікарні відбувається переважно через медичну сестру.

Медсестри активно працюють в операційній: готують обладнання, інструменти, протягом операції асистують лікарям, а після завершення операції продовжують знову готувати операційну до роботи. Неможливо уявити роботу бригади швидкої медичної допомоги без медичної сестри.

Європейське регіональне бюро ВООЗ надає підтримку країнам регіону в зміцненні сестринської та акушерської справи. Одна з рекомендацій бюро: підвищення рівня сестринської та акушерської освіти до університетського рівня.

Підготовка за цією спеціальністю у нашому університеті здійснюється за європейськими стандартами. Частина випускників, які отримали диплом бакалавра, планує продовжити освіту за своєю спеціальністю в ДНУ та отримати освітній ступінь магістра за спеціальністю «Медсестринство».

Світлана ПАЦІНСЬКА, канд. мед. наук, доцент кафедри загальної медицини з курсом фізичної терапії

2020 рік для кафедри проектування та конструкцій фізико-технічного факультету виявився досить неординарним. Саме наприкінці навчального року ювілей святкували одразу троє наших колег – завідувач кафедри Василь Юхимович Шевцов, доцент Анатолій Костянтинівич Линник та старший викладач Олег Володимирович Колесніченко.

Попри те, що ювілейні дні у них не співпадають, поєднує цих людей неймовірна захопленість своєю діяльністю. Усі вони тривалий час працюють у нашому університеті, виховали не одне покоління студентів, сприяючи фаховому зростанню кожного. Ювіляри присвячують значну частину вільного часу улюбленій справі, їхній науково-педагогічний стаж вимірюється десятиліттями, тож не дивно, що на їхньому рахунку – вагомий перелік наукових праць. Проте варто відзначити, що кожен із них є неординарною особистістю і має персональні здобутки, які колеги високо цінують.

Василь Юхимович Шевцов має не лише наукові професійні праці і винаходи, він є автором багатьох науково-популярних та літературних видань, присвячених історії та міфології України, проблемним питанням сучасного природознавства і навіть таким, здавалося б, далеким від космосу та ракетно-космічної техніки питанням, як релігійство, фізична економіка і закони роз-

Василь Шевцов

Анатолій Линник

Олег Колесніченко

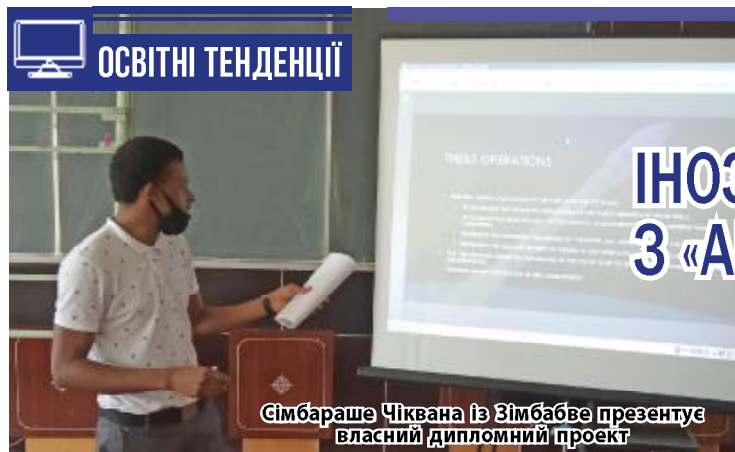
витку суспільства. Окрім десяти виданих книг, чекають на вихід у світ збірка віршів «Троїця», книга-дорожовказ для молоді «Кроки за обрій», книга світогляду людини третього тисячоліття «Віди» й третя частина трилогії «Міфи і легенди України» – «Слово». Піклуючись про талановите молоде покоління, ще в середині дев'яностих років минулого сторіччя Василь Юхимович заснував при Національному центрі аерокосмічної

освіти молоді очну і заочну аерокосмічну школу для 9-11 класів, очолює журі всеукраїнської науково-практичної конференції «Зоряний шлях» та секцію «Нетрадиційні ідеї, гіпотези, проекти» міжнародної молодіжної конференції «Людина і космос». Окрім цього, він захоплюється садівництвом: найкращі троянди, безліч інших різноманітних квітів і десятки сортів найсмачнішого винограду вирощує він на власному об'їзті.

Анатолій Костянтинівич Линник – не лише талановитий педагог і науковець, а й багатогранна особистість. Свій творчий шлях він розпочинав у ДПКБ «Південне», де створювалися найсучасніші в світі ракети-носії і де він був одним із провідних конструкторів. Ще в студентські роки Анатолій Костянтинівич стрибав «вище голови» – був чемпіоном України серед студентів зі стрибків у висоту. Для зміцнення конструкторської підготовки студентів фізтеху його запросили до університету – і ось уже понад 30 років він є провідним фахівцем кафедри проектування та конструкцій з ракетно-космічної техніки. Має відзнаки «Заслужений діяч науки і техніки» та «Заслужений працівник освіти». Тривалий час виконував обов'язки консультанта з ракетного озброєння при ООН. Анатолій Линник має десятки публікацій, є автором і співавтором п'яти підручників та монографій. Захоплюється мандрями чарівними місцями України і рибальством.

Олег Володимирович Колесніченко працює на кафедрі з моменту її закінчення. Керував лабораторією САІР при кафедрі, тривалий час працює старшим викладачем, має навчально-методичні посібники, наукові публікації та електронні курси лекцій. Працює з юними дослідниками космосу в НЦАОМУ, є постійним учасником конференції «Людина і космос» та має величезний досвід роботи у приймальній комісії нашого університету. Захоплюється поезією та сам пише неймовірні ліричні вірші, і в такому насиченому графіку знаходить час для улюбленого дозвілля – порибалити, розмірковуючи про сенс життя.

Співробітники кафедри і всього фізико-технічного факультету вітають ювілярів В.Ю. Шевцова та А.К. Линника з 75-річчям, а О.В. Колесніченка – із 60-річчям і бажають їм міцного здоров'я, нових прагнень і досягнень, всього найкращого у майбутньому!
Анжеліка ДАВИДОВА,
заступник декана
фізико-технічного факультету
з наукової роботи

Сімбараше Чіквана (із Зімбабве) презентує власний дипломний проєкт

Ця група студентів-іноземців стала унікальним явищем для фізико-технічного факультету і для університету в цілому, адже курси викладалися вперше в ДНУ виключно англійською мовою. Професорсько-викладацький склад

фізико-технічного факультету ретельно працював над навчальною програмою для цієї групи та над кожним окремим курсом. Набувши такого цінного досвіду, викладачі факультету можуть і надалі надавати освітні послуги іно-

Кінець навчального року для кафедри проектування та конструкцій фізико-технічного факультету ознаменувався досить нетривіальною подією: захистом диплома бакалавра трьома студентами із Зімбабве.

ІНОЗЕМНІ СТУДЕНТИ ЗАХИСТИЛИ ДИПЛОМИ З «АВІАЦІЙНОЇ ТА РАКЕТНО-КОСМІЧНОЇ ТЕХНІКИ»

земним студентам англійською.

Студенти спеціальності «Авіаційна та ракетно-космічна техніка» зімбабвійці Мучоза Джой Мішель, Чіквана Сімбараше та Сібанда Філані продемонстрували державній атестаційній комісії хороший рівень професійних знань і навичок, здобутих під час навчання. А результати їхніх дипломних проєктів уже зараз можуть бути впроваджені у виробництво нових виробів ракетно-космічної техніки. Відтак, після

захисту іноземці висловили намір продовжити навчання й отримати диплом магістра за обраною спеціальністю.

Керівництво факультету вдячне всім викладачам, особливо керівникам дипломних проєктів: доцентам Володимирі Липовському та Михайлу Катренку. Додатково хотілось би відзначити високу професійність Володимира Белікова, який робив синхронний переклад деяких курсів. Професорсько-викладацький склад фізико-

технічного факультету працював віддано й відповідально, незважаючи на об'єктивні складнощі, і ця праця була відзначена словами подяки від іноземних студентів. Окремо дякуємо й керівництву університету за підтримку у всіх питаннях, пов'язаних з організацією та впровадженням навчального процесу.

Анжеліка ДАВИДОВА,
заступник декана
фізико-технічного факультету
з наукової роботи

NOTA BENE

Сучасне університетське книгозібрання нараховує понад 2200 тис. документів різними мовами. У XXI ст. основним джерелом комплектування бібліотечних фондів є дарунки від різних установ, закладів, організацій та приватних осіб. За поточний рік бібліотека поновила свої колекції понад 2,5 тис. примірників наукової, навчальної та художньої літератури. Серед них варто насамперед назвати наукові видання – підбірку ґрунтовних монографій видавництва «Наукова думка» у 34-х томах. До уваги професорсько-викладацького складу університету ми пропонуємо літературу з біології, фізико-математичних, історичних, геолого-географічних і технічних наук. Окремі видання присвячені літературознавчій та мистецтвознавчій тематиці, зокрема українському портретному жанру. У 2020 р. бібліотека поновила фонди академічним виданням Національної академії педагогічних наук України. ґрунтовні монографії та підручники з екології, власні видання надійшли до бі-

Кожна бібліотека пишається своїми фондами та книжковими колекціями. Наукова бібліотека ДНУ розпочала свою історію 1918-го року у структурі Катеринославського приватного університету. Однак формування фондів почалося наприкінці XVIII ст., коли у Катеринославі відкрився перший середній навчальний заклад. Протягом усієї історії література надходила у фонди з найрізноманітніших джерел.

КНИЖКОВІ ПОПОВНЕННЯ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ

бліотеки від КНУ ім. Т. Шевченка, ОНУ ім. І. Мечникова, Полтавського університету економіки і торгівлі.

Надзвичайно важливою і приємною подією стала презентація чотирьох факсимільних видань Євангелія від видавництва «Горобець» (Київ). Видання підготовлені за проєктом «Повертаємо в Україну культурну спадщину», і є факсиміле видань XIV–XVI ст. Унікальні джерела є історією української релігійної рукописної книги. Так, двотомне «Реймське Євангеліє» містить текст із мовними та мистецькими особливостями і результати досліджень. Ця пам'ятка пов'язана з історією київського книжкового скрипторію. «Холмське Євангеліє» датується XIII ст. і цікаве для сучасників форматом, мистецьким оздобленням та доданими мініатюрами. Це цінне джерело української мо-

ви, яке допомагає поглибленому вивченню історії писемності й традицій.

Значним доповненням до фондів є колекція видань, отриманих від Українського інституту вивчення Голокосту (ТКУМА) та Першого Музею АТО (м. Дніпро). Книги містять спогади свідків та жертв Голокосту, документальні матеріали у серії «Жива історія». Окрему увагу привертають красномовні біографічні видання цієї родини. Можна дізнатися про історію єврейського населення Дніпра, Запоріжжя, Бердянська, Одеси, Києва. Серед дарунків – львівське видання І. Матковського («Доктор Казимир граф Шенцицький»). Це перша опублікована біографія Климента Шенцицького, брата відомого Митрополита Андрія Шенцицького. Цікавою є книга Я. Бердичевського «Народ книги», присвячена іс-

торії єврейського бібліофілієства у книжкових екслібрисах, книжкових зібраннях та приватних бібліотеках. Колекція складається з українських та зарубіжних видань. Унікальну інформацію про долі українців, що за трагічних обставин рятували євреїв, містить довідник «Праведники народів світу». Підбірка стане у нагоді всім, хто цікавиться і досліджує історію України у період Другої світової війни. Ці документи вперше введені до наукового обігу.

Цінними є примірники, що надійшли до бібліотеки від приватних осіб України та закордону, а саме від Канадського інституту українських студій (Г. Костюк «Зустрічі і прощання»), з Єрусалиму (Ф. Ортенберг «Ткань життя: воспоминання російського єврея»). Авторські спогади вчених пов'язані з Україною і нашим містом.

Бібліотека дякує дарувальни-

кам, усім, хто підтримує бібліотечну справу і шанує книги як джерела інформації та продукт мистецького витвору. Завітавши до бібліотеки, кожен може знайти для себе щось цікаве, корисне і необхідне для навчального та наукового процесу. Запрошуємо до знайомства із новими надходженнями на сайті бібліотеки.

Людмила ЛУЧКА,
заступниця директора наукової бібліотеки

ДНІПРОВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
– щомісячна (крім серпня) газета
Дніпровського національного
університету ім. Олеся Гончара.
Т. в. о. редактора А. М. БАХМЕТЬЄВА
Фотограф С. О. ВЕЛІКОДІЙНИЙ
Засновник і видавець – Дніпровський
національний університет ім. Олеся Гончара.

Свідоцтво про державну реєстрацію
ДП № 2190-928ПР від 27 вересня 2017 р.
Адреса ДНУ ім. Олеся Гончара: 49010, м. Дніпро,
пр. Гагаріна, 72.

Газета виходить українською мовою. Обсяг – 1 друкований аркуш. Друк офсетний. Ціна договірна.

Редакція не завжди поділяє думки авторів публікацій. За точність наведених у статті фактів відповідає

автор. Редакція залишає за собою право літературного редагування і скорочення прийнятих для опублікування текстів.

Претензії до публікації приймаються протягом місяця. При передруках посилання на газету «Дніпровський університет» обов'язкове.

Газета набрана і зверстана в редакції газети «Дніпровський університет».

Адреса редакції: м. Дніпро, пр. Гагаріна, 72, кім. 202. Тел. 374-98-20.

E-mail: uni-pres@365.dnu.edu.ua
Газета розміщена на сайті ДНУ ім. Олеся Гончара за посиланням: www.dnu.dp.ua/gazeta
Газета віддрукована у друкарні ПП «Ліра ЛТД», м. Дніпро, вул. Наукова, 5. Індекс 49010. Зам. 195. Тираж 1100.